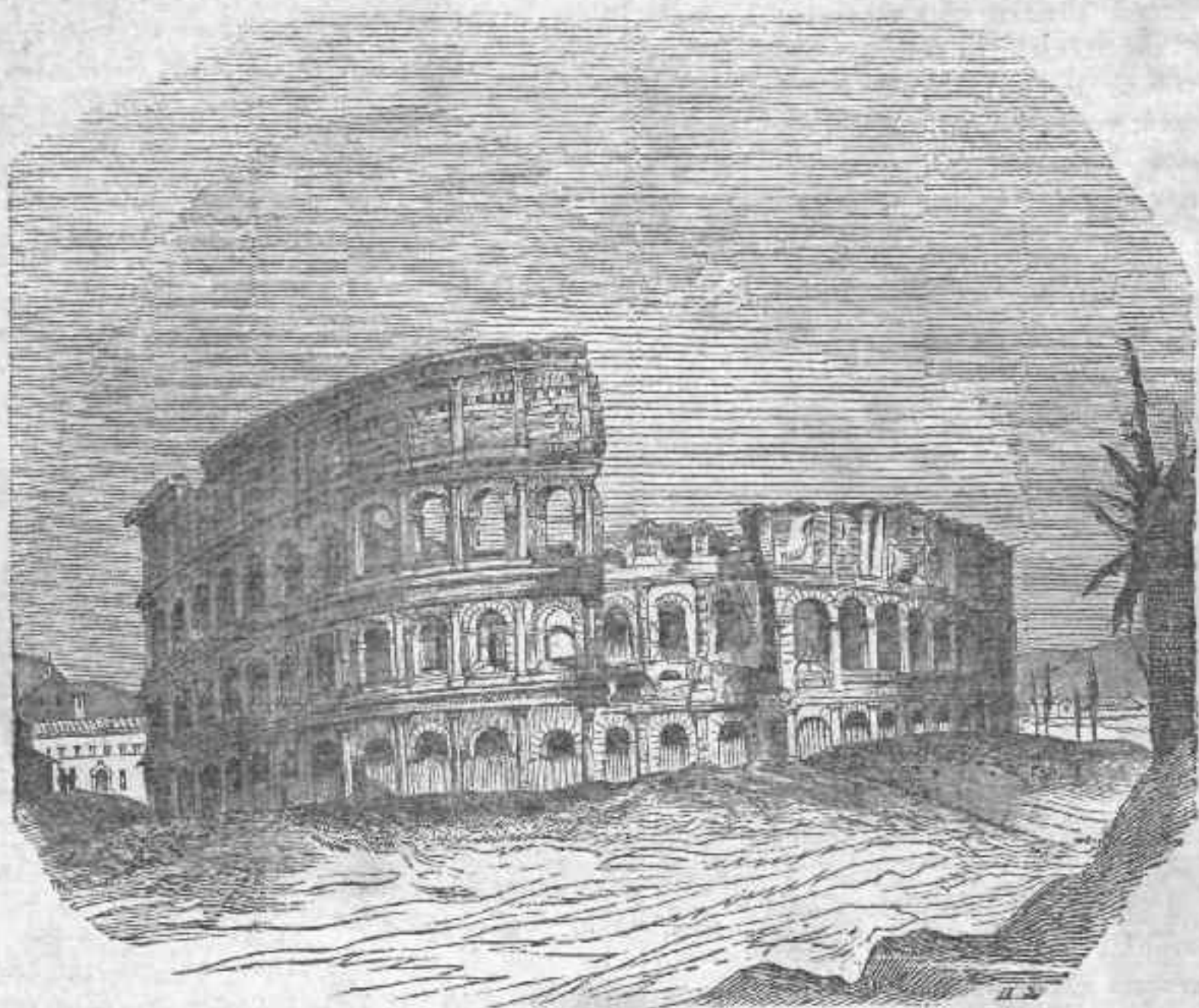

τετραπλῆς ἐπαλλήλου σειρᾶς ἀψίδων, ὧν ἕκαστος δόμος ἐκοσμεῖτο μεγαλοπρεπῶς δι' ἡμικιόνων διαφόρου ῥυθμοῦ, ὁ μὲν τοῦ δωρίου, ὁ δὲ τοῦ ἰωνικοῦ, ὁ τρίτος τοῦ κορινθιακοῦ, καὶ ὁ τέταρτος τοῦ ρωμαϊκοῦ ἢ μίκτου. Καὶ τοσοῦτον πολυδάπανον, μεγαλοπρεπὲς καὶ καταπληκτικὸν ἦν τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, ὥστε Ῥωμαῖοι μὲν συγγραφεῖς λέγουσιν ὅτι πρὸς ἀνάγειν τοῦ ὅλου ποταμοῦ κατηναλώθη χρυσὸς, οἱ δὲ Γότθοι, ὅταν ἤλθον εἰς Ῥώμην, ἔλεγον, ὅτι ὅταν πέσῃ τὸ Κολοσσαῖον, θέλει πέσει ἡ Ῥώμη, ὅταν δὲ πέσῃ ἡ Ῥώμη, θέλει πέσει ὁ κόσμος.

Ἐν τῷ μεταίῳ τὸ Ἀμφιθέατρον τοῦτο ἐχρήσθη μυσεν ὡς φρούριον περιμάχητον μεταξύ τῶν τότε ἰσχυροῦσιν καὶ διαπληκτιζομένων οἰκογενειῶν τῶν Φραγγιπᾶνων καὶ Ἀνιδάλδων· ἐν δὲ εἰρηνικωτέραις ἡμέραις ἀπεδίδετο ἐνίοτε εἰς τὴν ἀρχαίαν τοῦ χρησίν, καὶ ἐτελοῦντο ἐνταῦθα λαμπρότατοι ἵπποτικοὶ ἀγῶνες, εἰς οὓς συνέρριε πᾶς ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης, καὶ πᾶσα σχεδὸν ἡ ἀριστοκρατία τῆς Ἰταλίας. Κατεστράφη δὲ κυρίως, τὸ ἐσωτερικὸν πρὸ πάντων αὐτοῦ, καὶ μέρος προσέτι τοῦ περιόλου τοῦ, κατὰ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα, ὅταν οἱ μεγαλοπρεπεῖς

Κολοσσαῖον.

Ἀρχιτέκτων τοῦ ἀληθῶς καλοσσιαίου τούτου θεάτρου, εἰς ὃ ἐδόθη τὸ νέον παρεφθαρμένον του ὄνομα κατὰ τὴν ὁγδοὴν μόνον αἰῶνα μετὰ Χριστὸν, λέγεται ὁ Χριστιανὸς Γαυδέντιος. Ἄν τοῦτο εἶναι ἀληθές, παράδοξοι αἱ βουλαι τῆς προνοίας, ἥτις παρεσκεύασε διὰ χειρὸς χριστιανικῆς τὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς αἱματηρᾶς δόξης τῶν χριστιανῶν· διότι ἐπὶ τῶν διωγμῶν, ἐνταῦθα κατακλείοντο οἱ μάρτυρες τῆς πίστεως, ἐνταῦθα παρεδίδοντο εἰς τῶν θηρίων τὴν λύσσαν καὶ εἰς παντοειδῆ ἄλλα βασανιστήρια, καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἀκόμη ἀνεσκάφησαν ὑπὸ τὴν θυμὴν αὐτοῦ ὑπόγειοι φυλακαί, αἵτινες φαίνεται ὅτι κατ' ἐκείνους τοὺς ζοφεροὺς χρόνους οἰκοδομήθησαν, ὅπως τὰ θύματα ἐκεῖνα τῆς εὐσεβείας κατακλείωνται ἐν αὐταῖς, περιμένοντα τὴν ἡμέραν τῆς καταδίκης των.

Ἄλλ' ἀφιλόκαλοι ἄρχοντες τῆς Ῥώμης ἀπέσπων τοὺς λίθους τῶν ἐδωλίων, καὶ οἰκοδομοῦν δι' αὐτῶν τοὺς λαμπροὺς αὐτῶν οἴκους.

Διάφορα κατὰ καιροὺς ἐπρατθήσαν περὶ χρήσεως τοῦ εἰρείπιον τούτου. Ὁ Πάπας Σίξτος ὁ Ε' συνέλαβε τὴν περὶ τὴν ιδέαν νὰ διασκευάσῃ ὑπὸ τὰς προσγεῖους ἀψίδας ἐργαστήρια, τὸ δὲ ἐμβαδὸν νὰ μεταποιήσῃ εἰς μεταξουργεῖον, καὶ ὁ περίφημος ἀρχιτέκτων Φοντάνας ἐσχέδιασε τὴν βεβήλωσιν ταύτην, ἣν ἐκώλυσε τοῦ Πάπα ὁ θάνατος. Ὁδοιπόρος τις ἐπρότεινε νὰ κρημνισθῇ τὸ παπονημένον ἡμῖς τοῦ οἰκοδομήματος, καὶ νὰ ἐπισκευασθῇ διὰ τοῦ ὕλικου αὐτοῦ τὸ ἕτερον ἡμῖς, ὥστε νὰ ἔχωμεν καὶ τὸ ἡμῖς Κολοσσαῖον ἄοσιον. Οὐδ' ἡ παράδοξος καὶ βάρβαρος αὕτη ιδέα ἐπραγματοποιήθη, καὶ μένει εἰσέτι τὸ Κολοσσαῖον οἷον πρέπει νὰ μένῃ δι' αἰώνων, εἰρείπιον